

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

Проректор з науково-педагогічної і навчальної роботи та рекрутації
проф. Іваницьок С. В. *С. В. Іваницьок*

Протокол № 2 від «17» жовтня 2018 р.

№1710201872

ОСНОВИ ВІРШОЗНАВСТВА

ПРОГРАМА

Вибіркової навчальної дисципліни

підготовки	бакалавра
галузь знань	01 Освіта
спеціальність	014 Середня освіта (французька мова)
освітня програма	Французька мова

Луцьк-2018

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи віршознавства» для студентів освітнього ступеня бакалавр за галуззю знань 01 Освіта, спеціальністю 014 Середня освіта (Французька мова) освітньою програмою «Французька мова».

Розробник:

Канд. філол. наук, старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики Т. М. Хайчевська

Рецензент:

Канд. пед. наук, доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики Л.В. Бондарук

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри романських мов та інтерлінгвістики

протокол № 1 від 5 вересня 2018р.

Завідувач кафедри (Станіслав О.В.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією інституту іноземної філології

протокол № 2 від 20 вересня 2018 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету (Павлюк А. Б.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ . 2018 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	<i>01 Освіта</i> <i>014 Середня освіта</i> <i>Мова і література (французька)</i>	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 / 3		Рік навчання 3
		Семестр 6
ІНДЗ: немає		Лекції 26 год.
		Практичні 12 год.
		Самостійна робота: 46 год.
		Консультації: 6 год.
	Форма контролю: залік (6 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліни «Основи віршознавства» є теоретичним курсом, який входить до переліку фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін для підготовки бакалаврів. Головним завданням курсу є ознайомлення студентів з актуальними питаннями віршознавства, основним термінологічним апаратом даної дисципліни та закріплення на практиці, у ході аналізу віршованих творів, здобутих теоретичних знань.

Відповідно до поставленого завдання студент повинен засвоїти першооснови та засади віршознавства як галузі літературознавства, яка поєднує у собі відомості про історію та теорію літератури, елементи літературної критики тощо. У ході вивчення даної дисципліни передбачається ознайомлення студентів з провідними дослідниками у галузі віршознавства та їх основними працями. Не менш важливу роль відіграє формування у студентів знань про еволюцією віршованих форм, специфіку класичного та неklasичного вірша як різновиду мистецтва слова та закріплення нових знань з теорії літератури у процесі аналізу віршованих творів, зокрема французьких поетів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Відповідно до програми дисципліни «Основи віршознавства», яка передбачає ознайомлення студентів з основами віршознавства як науки про віршові нормативи та особливості поетичних творів, внутрішню будову вірша, його метрику, строфіку та фоніку, та після вивчення даного навчального матеріалу на лекціях та закріплення положень курсу на семінарських заняттях студент повинен компетентним у таких аспектах віршознавства як:

- орієнтуватись в основних поняттях віршознавства, а саме знати визначення вірша, його структурну, ритмічну, звукову організацію (ритміка, строфіка, метрика);
- розрізняти базові системи віршування (квантитативно-метричну, силабічну, тонічну, силабо-тонічну тощо);
- бути обізнаним з неklasичними віршованими формами (верлібр);
- знати загальні принципи художньо-мовленнєвої організації поетичного твору;
- уміти класифікувати ліричні твори за жанрами (епіграм, панегірик, дифірамм тощо);
- уміти аналізувати вірш з огляду на його ритм, стопи розмір, риму, строфи та робити семантико-стилістичний аналіз віршованого тексту на матеріалі французької мови.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Основи віршознавства» складається з одного залікового кредиту за VI семестр, який оцінюється заліком. Складовими залікового кредиту є модулі, які відображають усі форми навчального навантаження студента: лекції, практичні заняття та самостійну роботу.

Програма навчальної дисципліни складається із **чотирьох змістових модулів**:

1. Поетика та її розділи. Основні засади віршознавства.
2. Версифікація як система організації поетичного мовлення.
3. Системи віршування.
4. Семантико-стилістичний аналіз вірша.

Змістовий модуль 1: Поетика та її розділи. Основні засади віршознавства.

Тема 1. Поетика та її основні розділи: генологія, композиція, стилістика та віршознавство. Загальна характеристика та класифікація епічних, ліричних та драматичних творів. Система родів, видів, жанрів літератури – генерика.

Тема 2. Віршознавство як розділ поетики, що вивчає властивості віршованої мови і принципи її аналізу. Історія та особливості віршу. Історія дослідженнями віршованого мовлення.

Змістовий модуль 2: Версифікація як система організації поетичного мовлення.

Тема 3. Ритміка - розділ віршознавства, що вивчає ритм; ритмічний лад віршового твору. Метрика - розділ віршознавства, об'єктами вивчення якого є просодія і теорія віршових розмірів.

Тема 4. Строфіка. Сталі строфічні форми вірша.

Змістовий модуль 3: Системи віршування.

Тема 5. Метрична, силабічна, тонічна, силабо-тонічна системи віршування.

Тема 6. Формування неklasичного вірша. Верлібр.

Змістовий модуль 4: Семантико-стилістичний аналіз вірша.

Тема 7. Особливості віршових елементів на фоно-графічному та морфемному рівнях поетичного тексту.

Тема 8. Лексичні та синтаксичні засоби увиразнення віршованого мовлення.

Кількість годин, відведених на них, згідно програми, розподіляється таким чином:

Таблиця 2.1. Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Поетика та її розділи. Основні засади віршознавства					
Тема 1. Поетика та її основні	10	4	--	--	6

розділи: генологія, композиція, стилістика та віршознавство.					
Тема 2. Віршознавство як розділ поетики	8	2	--		6
Разом за змістовим модулем 1	18	6	--	--	12
Змістовий модуль 2. Версифікація як система організації поетичного мовлення					
Тема 3. Ритміка та метрика – як розділи віршознавства.	13	4	2	1	6
Тема 4. Строфіка. Сталі строфічні форми вірша.	11	2	2	1	6
Разом за змістовим модулем 2	24	6	4	2	12
Змістовий модуль 3. Системи віршування					
Тема 5. Метрична, силабічна, тонічна, силабо-тонічна системи віршування.	12	4	2	--	6
Тема 6. Формування неklasичного вірша. Верлібр.	12	4	2	--	6
Разом за змістовим модулем 3	24	8	4	--	12
Змістовий модуль 4. Семантико-стилістичний аналіз вірша					
Тема 7. Особливості віршових елементів на фоно-графічному та морфемному рівнях поетичного тексту	10	2	2	2	4
Тема 8. Лексичні та синтаксичні засоби вираження віршованого мовлення.	14	4	2	2	6
Разом за змістовим модулем 4	24	6	4	4	10
<i>Усього годин</i>	90	26	12	6	46

4.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	La poésie comme un genre littéraire et ses composants.	2
2.	La caractéristique générale des oeuvres littéraires épyques, lyriques et dramatiques.	2
3.	Versification comme une des parties de la poésie.	2
4.	L'histoire de l'évolution de la poésie.	2
5.	La poésie au XXI ^e siècle.	2
6.	Versification et formes poétiques.	4
7.	Schéma métrique. Types de mètres	4
8.	Types de strophes.	2
9.	Vers libre. Vers blanc. Vers en prose.	2
10.	L'analyse d'un texte poétique.	4
	Разом	26

4.2. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Версифікація як система організації поетичного мовлення. Ритміка, метрика.	2
2.	Версифікація як система організації поетичного мовлення. Строфіка. Сталі строфічні форми вірша.	2
3.	Силабічна, тонічна, силабо-тонічна системи віршування.	2
4.	Формування неklasичного вірша.	2
5.	Семантико-стилістичний аналіз вірша.	2
6.	Лексичні та синтаксичні засоби увиразнення віршованого мовлення.	2
	Разом	12

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає систематизацію теоретичного матеріалу, опрацювання додаткової літератури, підготовку практичних завдань, вивчення питань, які не увійшли до складу питань лекційного курсу та семінарських занять, підготовка практичних завдань. На виконання самостійної роботи студенту відведено **46 год**.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Поетика та її розділи	6
2.	Характеристика та класифікація ліричних, епічних та драматичних творів.	6
3.	Віршознавство як розділ поетики, що вивчає властивості віршованої мови і принципи її аналізу.	6
4.	Строфіка. Сталі строфічні форми вірша.	6
5.	Метрична, силабічна, тонічна, силабо-тонічна системи віршування.	6
6.	Формування неklasичного вірша.	6
7.	Особливості віршових елементів на фоно-графічному та морфемному рівнях поетичного тексту.	4
8.	Лексичні та синтаксичні засоби увиразнення віршованого мовлення.	6
Разом		46

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ) – немає.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студента охоплене змістовими модулями (ЗМ) і здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни.

Поточний контроль реалізується у формі поточного аудиторного контролю, контролю виконання домашніх завдань та самостійної роботи.

Таблиця 4

Розподіл балів за семестр (денна та заочна форма):

Поточний контроль (макс = 40 балів)		Підсумковий контроль (макс = 60 балів)
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3

ЗМ 1		ЗМ 2		ЗМ 3		ЗМ 4		Самост. робота	Залікова контроль на робота	Усна відповідь на заліку
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
4	4	4	4	4	4	4	4	8	30	30

Під час вивчення курсу студент виконує такі види робіт: опрацювання та вивчення матеріалу лекційних занять, підготовка відповідей на семінарські заняття, виконання завдань для самостійної роботи, написання підсумкового контрольної та підготовка усної відповіді на залік.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано, незараховано з можливістю повторного складання. Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів, визначається сумою балів за *поточне оцінювання* та самостійну роботу (максимум – 40 балів) і сумою балів за *заліковий контроль* (максимум – 60 балів).

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на інтерактивних лекціях та семінарських заняттях у межах змістового модуля. *Поточне оцінювання*

включає в себе бали, отримані за поточний контроль (Модуль 1 = 32 бали) та самостійну роботу студента (Модуль 2 = 8 балів). Максимум – 40 балів.

Заліковий контроль, який здійснюється викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання залікової контрольної роботи та усної відповіді. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за залік (Модуль 3) становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за залікову контрольну роботу, 30 балів – за усну відповідь. Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний контроль та написання залікової контрольної роботи, він має право не складати залік в усній формі.

Критерії оцінювання знань студентів на заліку

Залік складається з двох частин:

- 1) написання залікової контрольної роботи (максимум – 30 балів) та
- 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною і обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Залік вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

а) Основна література

1. La poésie - Introduction à l'analyse des textes poétiques / Alain Vaillant. – Edition : Armand Colin, 2016. – 128 p.
2. Méthodes du texte. Introduction aux études littéraires / Maurice Delcroix, Fernand Hallyn. – Edition: Duculot, 1987. – 391 p.
3. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 633 с.

б) Додаткова література

4. Бабенко Л. Г. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник; Практикум / Л. Бабенко, Ю. Казарин. – М. : Флинта: Наука, 2003. – 496 с.
5. Балли Ш. Французская стилистика / Шарль Балли. – 2-е изд., стереотипное. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 392 с.

6. Галич О. А. Теорія літератури: Підручник / О. А. Галич, В. М. Назарець, Є. М. Васильєв. – Київ: Либідь, 2001. – 488 с.
7. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
8. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури : навч. посіб. / [упоряд. Тексту П.В. Іванишина]. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 256 с.
9. Кузьменко В. І. Словник літературознавчих термінів: Навч. посібник з л-ства за оновл. прогр. для вчителів та учнів серед. шк., проф. уч-щ, ліцеїв, гімназій / В. І. Кузьменко. – К.: Укр. Письменник, 1997. – 230 с.
10. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту: Учебник для студентів філологічних спеціальностей / В. А. Кухаренко. – Одеса: Латстар, 2002. – 292 с.
11. Літературознавча енциклопедія / Ю. І. Ковалів. – К.: ВД «Академія», 2007. – 608 с.
12. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 752 с.
13. Лотман Ю. Анализ поэтического текста: пособие для студентов / Ю. Лотман. – Ленинград: «Просвещение», 1972. – 270 с.
14. Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів / М. Моклиця. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
15. Потебня О.О. Естетика і поетика слова: Збірник. Пер. з рос. / Упоряд., вступ. ст., приміт. І. В. Іваньо, А. І. Колодної. – К.: Мистецтво, 1985. – 302 с.
16. Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. – К.: Головна редакція української радянської енциклопедії АН УРСР, 1975. – 775 с.
17. Словник літературознавчих термінів / В. М. Лесин, О. С. Пулинець. – К.: «Радянська школа», 1971. – 485 с.
18. Combe D. Poésie et récit. Une rhétorique des genres / Dominique Combe. – Editeur : José Corti, 1989. – 196 p.
19. Combe D. Les Genres littéraires / Dominique Combe. – Hachette, 1992. – 175 p.
20. Dictionnaire des genres et notions littéraires / François Nourissier. – Editeur : Albin Michel, 2001. – 978 p.
21. Le Vers libre dans tous ses états : Histoire et poétique d'une forme (1886-1914) / dir. Catherine Boschian-Campaner. – Paris: L'Harmattan, 2009. – 266 p.
22. Lexique des termes littéraires / Michel Jarrety et d'autres. – Ed.: Lgf, Collection « Dictionnaires, encyclopédies et atlas », 2001. – 475 p.
23. Kibédi V. A. Rhétorique et littérature : Étude des structures classiques / Kibédi Varga Aron. – Éditeur : Klincksieck, 2002. – 235 p.
24. Poétique / Aristote, trad. M. Magnien. – Le Livre de Poche, 1990. – 224 p.
25. Schaeffer J.-M. Qu'est-ce qu'un genre ? / Jean-Marie Schaeffer. – Edition: Seuil, 1989. – 192 p.

26. Théorie des genres / Karl Viëtor, Hans Robert Jauss, Robert Scholes et d'autres. – Edition: Seuil, 1986. – 205 p.

в) Електронні джерела

27. Théorie de la littérature : la notion de genre [Електронний ресурс] / cours d'Antoine Compagnon. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fabula.org/atelier.php?> – Назва з екрана.

28. Méthodes et problèmes. La Poésie [Електронний ресурс] / Laurent Jenny, Dpt de Français moderne – Université de Genève, 2003. - <http://www.unige.ch/lettres/framo/enseignements/methodes/elyrique/elintegr.html#el011000>. – Назва з екрана.

29. Les genres littéraires [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <https://www.espacefrancais.com/les-genres-litteraires/#poesie>. – Назва з екрана.